

Stichting Magenta
Afdeling Meldpunt Discriminatie Internet

Jaarverslag 2013

Meldpunt Discriminatie Internet (MDI)

Het MDI is een onderdeel van de Stichting Magenta

Colofon

Email MDI: buro@meldpunt.nl

Meldingen: meldpunt@meldpunt.nl

Website: www.meldpunt.nl

Samenstelling Jaarverslag 2013: Daniël Veenboer & Ronald Eissens

De afdeling Meldpunt Discriminatie Internet van Stichting Magenta heeft sinds 31 December 2012 geen subsidierelaties meer met overheden. Stichting Magenta en haar afdeling MDI zijn een onafhankelijke Non-Gouvernementele Organisatie (NGO) die bestaan van giften en donaties van fondsen en andere instellingen.

© 2014 Stichting Magenta, Meldpunt Discriminatie Internet, Amsterdam

Bestuur en medewerkers

Het bestuur van Stichting Magenta bestaat uit:

Prof. Dr. Henrik Kaspersen, voorzitter

Drs. Onno Rodbard, penningmeester

Prof. Dr. Selma Muhic Dizdarevic, lid

Drs. Alon de Lieme, lid

De medewerkers van de afdeling Meldpunt Discriminatie Internet zijn:

Dhr. D. Veenboer, adjunct-directeur

Mw. I. Tudor, meldingen

Dhr. R. Eissens, co-directeur Stichting Magenta

Inhoudsopgave

Inleiding	6
1. MDI Jaarverslag 2013 in vogelvlucht	7
1.1 Discriminatiegronden en cijfers: de 'top 10' van 2013.	8
Tabel 1. Categorieën waarover het MDI in 2013 de meeste strafbare gemelde uitingen registreerde	8
1.2 Ontwikkelingen in online discriminatie	9
2. Activiteiten MDI: Meldingsafhandeling en aangiften	10
2.1 Werkwijze MDI	10
2.2 Verwijdering van uitingen	10
2.3 Aangiftebeleid	11
2.4 Aangiften gedaan in 2013	11
2.5 Afhandeling aangiften in 2013	12
2.5.1.Rechtszaken	12
3. Overige activiteiten MDI	13
3.1 Counterspeech	13
3.2 Samenwerking en overige activiteiten	13
4. Discriminatiegronden	14
4.1 Inleiding	14
Tabel 2. Uitingen per discriminatiegrond	15
Tabel 3. Strafbare uitingen in 2013 per discriminatiegrond	15
4.2 Antisemitisme	16
4.3 Haat tegen moslims	17
4.4 Discriminatie van mensen met een donkere huidskleur	17
4.5 Discriminatie van autochtone Nederlanders	18
4.6 Discriminatie op grond van seksuele gerichtheid	18
4.7 Discriminatie van Marokkanen	19
4.8 Discriminatie van Turken	19
4.9 Discriminatie op basis van overige geloofsovertuiging of religie	19
4.10 Discriminatie op grond van 'overige afkomst'	20
4.11 Discriminatie op andere gronden	20
4.12 Uitingen per medium/locatie	21
Tabel 4: Uitingen per medium/locatie	21
5. Overige resultaten in cijfers	21
Tabel 5. Meldingen en uitingen	21
Tabel 6. Beoordeling van de uitingen	21
Tabel 7. Afhandeling door MDI	21
Tabel 8. Resultaat verzoek tot verwijdering	22
Tabel 9. Meldingen per categorie melder	23
Tabel 10. Meldingen per bestemming	23

Inleiding

Voor u ligt het MDI jaarverslag 2013. Wij zijn verheugd dat het ons gelukt is om ook 2013 ons werk te blijven doen. 15 jaar subsidierelatie met de overheid kwam helaas dit jaar vanwege bezuinigingen bij de ministeries ten einde. Hoewel het tegengaan van alle vormen van discriminatie op Internet (en daarbuiten) belangrijker is dan ooit, is het anti-discriminatie beleid in Nederland de afgelopen jaren aan erosie onderhevig, wat zich uit in het sluiten van instellingen op ons terrein en desinteresse bij bestuur, politici en beleidsmakers. Dit brengt niet alleen schade toe aan discriminatie-bestrijding maar zet ook een verkeerde toon richting de samenleving. Voorbeelden daarvan zijn de inertie die aan de dag werd gelegd bij de kwestie van antisemitische uitingen gedaan door Turkse jongeren in Arnhem, de vreemde reacties op het (terecht) kritische rapport van de Europese Commissie tegen Racisme en Intolerantie (ECRI) over Nederland (PvdA fractievoorzitter Samson vroeg zich af waar Europa zich mee bemoeit en noemde het rapport ‘zwak’, D6 fractieleider Pechtold distantieerde zich in grote mate van het rapport) en last but not least de lethargie over de discriminerende ‘grappen’ van Gordon, Daphne Bunschoek en Jack Spijkerman in de media. Een lethargie die vreemd genoeg geheel verdween bij de kritiek op het Sinterklaasfeest vanwege de Zwarte Piet; een hausse van onverbloemd anti-zwart racisme was het resultaat. Men is gewoon niet in staat om voortvarend om te gaan met discriminatie en hate-crimes. De ‘verassende’ conclusie dat antisemitisme en homohaat ook uit minderheidsgroeperingen komt geeft eerder aanleiding tot opluchting (‘zie je wel, zij doen het ook’) dan tot zorg.

De afdeling MDI van Stichting Magenta is een van de slachtoffers van het ‘nieuwe denken’ dat is neergedaald over Nederland. Bovendien heeft foutieve publiciteit over sluiting van het MDI ervoor gezorgd dat het aantal meldingen in 2013 daalde.

Aangezien wij wel het belang inzien van het bestrijden van online discriminatie, welke steeds meer een aanzet is tot discriminatie en discriminatoir geweld in de fysieke wereld, gaan wij voorlopig door. De situatie blijft echter precair en het zal er om spannen of wij er voor 2014 ook in slagen om de meldingsafhandeling te continueren.

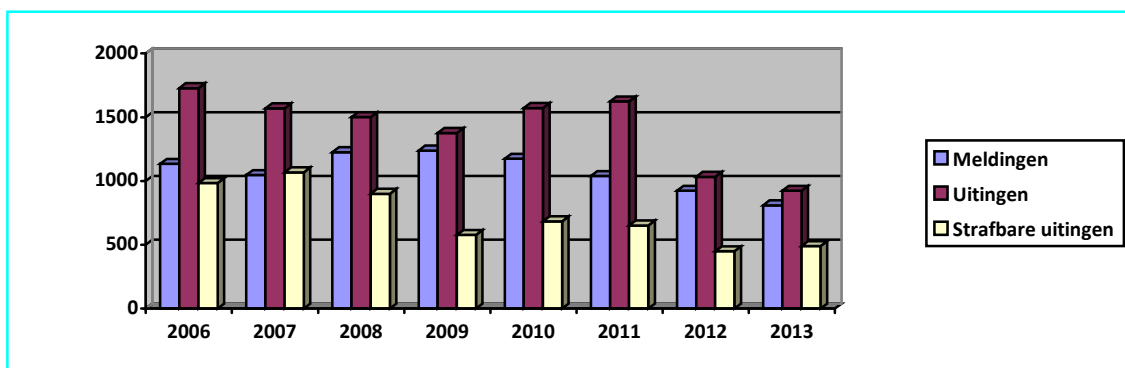
Wat in ieder geval door zal gaan is ons in 2013 opgestarte project ‘counterspeech’, het online weerspreken van antisemitisme en Holocaust ontkenning, een voor ons nieuwe manier om door weerspreken online haat tegen te gaan en te verminderen, gebruik makend van feiten en cijfers maar ook van direct argumenteren. Dit nieuwe project heeft al een aantal mooie resultaten opgeleverd, in hoofdstuk 3.1 van het jaarverslag kunt u hier meer informatie over vinden.

1. MDI Jaarverslag 2013: een overzicht

In haar 16^e jaar ontving het MDI wat minder meldingen en uitingen dan in 2012. De grootste categorie van discriminatie in 2013 is antisemitisme. Discriminatie van moslims staat op de tweede plaats, als derde komt zogeheten anti-zwart racisme.

Het MDI heeft in 2013 809 meldingen ontvangen over 924 unieke uitingen. Het aantal meldingen en gemelde uitingen is daarmee wat gedaald. Het aantal uitingen dat door het MDI als strafbaar is beoordeeld, is daarentegen gestegen; van 449 in 2012 naar 489 in 2013.

Net zoals voorgaande jaren blijkt dat het overgrote aandeel van uitingen wordt geproduceerd door gebruikers op interactieve websites (786 uitingen). Ook de sociale media spelen een steeds grotere rol; in 2013 ontving het MDI over Facebook 185 meldingen, 112 meldingen over Twitter, 41 over YouTube en 5 over Hyves. Daarmee komt het aantal meldingen over content op social media bijna op de helft van het totale aantal meldingen (343 van de in totaal 809 meldingen). Discriminatie was vroeger voorbehouden aan illustere statische websites en extreem rechtse fora als Stormfront, tegenwoordig is discriminatie echter steeds meer en meer te vinden op gewone ‘mainstream’ websites. Deze trend van ‘normalisering’ van discriminatie is de laatste jaren steeds duidelijker zichtbaar en zal waarschijnlijk in de toekomst alleen maar toenemen.

Het aantal gevallen waarin er sprake was van ‘aanzetten/oproepen tot geweld’ bleef in 2013 nagenoeg gelijk. Van 150 in 2012 tot 151 over 2013. Naast de oproepen tot geweld registreerde het MDI in 2013 ook nog eens 14 gevallen van bedreiging en stalking.

Zoals in de inleiding al vermeld is, is antisemitisme de grootste categorie in 2013. Er werden in deze categorie 250 uitingen gemeld, waarvan er 175 als strafbaar werden beoordeeld. Discriminatie van moslims staat op een tweede plaats met 222 gemelde uitingen, waarvan er 154 als strafbaar werden beoordeeld. Zogeheten anti-zwart racisme neemt een derde plaats in met 193 gemelde uitingen, waarvan 103 uitingen als strafbaar zijn beoordeeld. Het grote aantal meldingen omtrent zogeheten anti-zwart racisme is gezien de cijfers van de voorgaande jaren opvallend te noemen. De grote stijging in 2013 is te verklaren door de hevige discussie omtrent Zwarte Piet, die de laatste jaren weliswaar elk jaar plaatsvindt maar in 2013 ongekend heftig was en leidde tot veel discriminerende uitingen richting mensen met een donkere huidskleur, maar voornamelijk tegen hen die van Surinaamse of Antilliaanse afkomst zijn, of van Afrikaanse afkomst.

Ook opvallend is het verschil in het aantal aangiftes in 2012 en 2013. In 2012 deed het MDI achttien keer aangifte van overtreding van art. 137c t/m 137g van het Wetboek van Strafrecht. Deze stijging was toen te verklaren door een toename van het aantal meldingen omtrent

discriminerende uitingen op Twitter. Twitter is een tijd lang niet bereid geweest mee te werken aan de verzoeken tot verwijdering van het MDI. In 2013 is het aantal meldingen omtrent discriminerende uitingen op Twitter weer flink gestegen, maar is er echter een verandering gekomen in het beleid van Twitter. De verandering in het beleid heeft tot gevolg gehad dat Twitter in gevallen waarin een uiting aanzette tot haat of geweld, de bewuste uiting meestal verwijderde. Uiteindelijk heeft het MDI in 2013 twee keer aangifte gedaan van overtreding van art. 137c t/m 137g van het Wetboek van Strafrecht.

Een vergelijking met de cijfers van 2012 vindt u in de tabel hieronder.

1.1 Discriminatiegronden en cijfers: de ‘top 10’ van 2013 in vergelijking met 2012.

	2012		2013	
	Uitingen	Strafbaar	Uitingen	Strafbaar
Antisemitisme	285	177	250	175
Discriminatie van Moslims	196	193	222	154
‘Anti-zwart racisme’ of Afrofobie	99	43	193	103
Discriminatie op basis van overige afkomst of nationaliteit	151	42	97	37
Discriminatie van Marokkanen	132	53	111	70
Discriminatie op basis van seksuele voorkeur	60	26	53	35
Discriminatie van Turken	27	21	18	7
Discriminatie van Autochtone Nederlanders	33	10	43	5
Discriminatie op basis van geslacht	12	0	20	3
Discriminatie van Roma en Sinti	15	13	15	11

1.2 Ontwikkelingen in online discriminatie

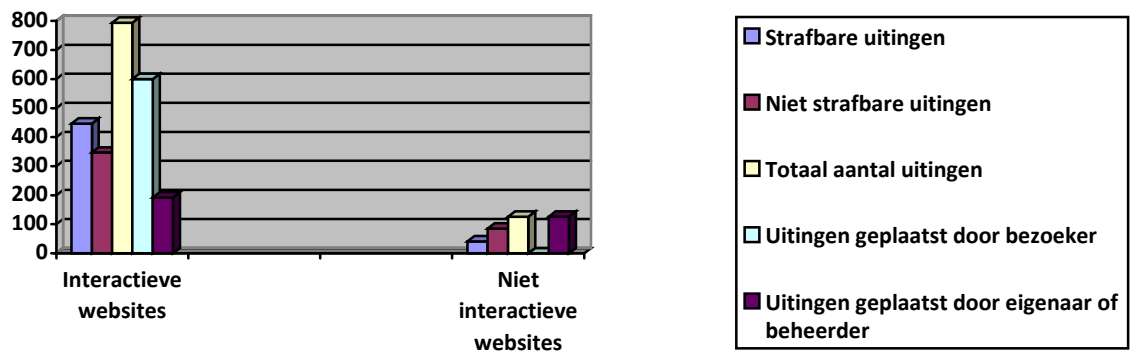
In 2013 waren, net als in voorgaande jaren, populaire social media websites zoals de profielenwebsite Facebook, de videosite YouTube, maar ook Twitter een belangrijke bron van discriminerende uitingen. Het contact met deze websites is doorgaans goed, veel van de social media websites werken goed mee en meestal lukt het dan ook om discriminerende uitingen op deze sites snel verwijderd te krijgen.

Zoals al gesteld in de inleiding is Twitter nog een uitzondering op deze regel, maar hebben we in 2013 een behoorlijke verandering gezien in het beleid van Twitter. Inmiddels is er een report systeem op de website aanwezig, waardoor je het beheer van de website op de hoogte kunt stellen van Twitter berichten die naar jouw mening niet thuishoren op de website.

Discriminatie valt daar volgens Twitter ook onder, echter handelt Twitter volgens de Amerikaanse wetgeving en haalt slechts discriminerende berichten weg die aanzetten tot haat of geweld.

Ook dit jaar is bij de registratie van de gemelde uitingen onderscheid gemaakt tussen interactieve websites (waaronder interactieve weblogs en webfora) en websites die niet interactief zijn. Bij een uiting op een interactieve website werd vervolgens gekeken of deze uiting gedaan is door een bezoeker van de website of door de moderator, beheerder of eigenaar van de website. Van het totaal aantal strafbare uitingen bleek 91% te staan op een interactieve website. Van de strafbare uitingen op een interactieve website was vervolgens 85% afkomstig van een bezoeker van de site. Interactieve websites zorgen dus net als in voorgaande jaren voor het overgrote deel van de strafbare uitingen bij het MDI.

Uitingen per type website (interactief / niet interactief) en soort uiting (geplaatst door gebruiker / geplaatst door beheerder of eigenaar)

In 2013 werd voor 435 uitingen een verzoek tot verwijdering gestuurd, waar in 377 gevallen gehoor aan werd gegeven. Het verwijderingspercentage ligt daarmee in 2013 op 87%. Dit betekent dat 87% van de uitingen waarover een verzoek tot verwijdering is gestuurd ook daadwerkelijk is verwijderd. Dit cijfer is hoger lager dan het percentage van voorgaande jaren (78% in 2012, 71% in 2011 en 86% in 2010)

• 2. Activiteiten MDI: Meldingsafhandeling en aangiften

De belangrijkste activiteit van het MDI is het afhandelen van meldingen. Hieronder wordt uitgelegd welke werkwijze het MDI hanteert bij het afhandelen van meldingen en het verzoeken tot verwijderen van uitingen. De cijfers per discriminatiegrond zijn terug te vinden in hoofdstuk 4 *Discriminatiegronden* en de overige cijfers in hoofdstuk 5 *Resultaten in cijfers*. Daarna wordt stilgestaan bij het aangiftebeleid van het MDI en worden alle aangiften kort besproken. Tot slot wordt uitgelegd wat in 2013 met de aangiften van het MDI is gebeurd.

2.1 Werkwijze MDI

Het MDI ontvangt alleen meldingen per e-mail. Om een melding in behandeling te kunnen nemen, is het noodzakelijk om te weten welke uiting een melder discriminerend vindt en waar deze uiting zich op het internet bevindt. Als de uiting kan worden teruggevonden en in Nederland wordt gehost of op Nederland is gericht, dan toetst het MDI op basis van de wet en de jurisprudentie of de uiting ook strafbaar is. Als dat het geval is, dan wordt doorgaans een verzoek tot verwijdering gestuurd.

Het MDI is in eerste instantie gericht op het laten verwijderen van discriminerende uitingen op het internet. Deze werkwijze levert op de korte termijn een duidelijk resultaat op: de gemelde uiting is niet meer online. Voor melders is het belangrijk om te zien dat het doen van een melding nut heeft. Daarnaast probeert het MDI beheerders van websites ertoe te bewegen de door hen beheerde sites te modereren en discriminerende uitingen zelf te verwijderen. Het sturen van verzoeken tot verwijdering is daartoe een belangrijk middel. Op deze manier hoopt het MDI discriminerende uitingen te voorkomen.

2.2 Verwijdering van uitingen

Het MDI doet niet over alle gemelde strafbare uitingen een verzoek tot verwijdering. Als de uitingen op een website worden aangetroffen waar al een aangifte tegen loopt, dan worden de uitingen aan het aangiftedossier toegevoegd. Ook wordt altijd eerst gecontroleerd of een strafbare uiting nog online staat, indien dit niet zo is wordt vanzelfsprekend geen verzoek tot verwijdering verstuurd.

In 2013 werd over 435 van de 489 gemelde strafbare uitingen een verzoek tot verwijdering gestuurd. Dat komt neer op een percentage van 86%. Dit percentage is gelijk met het percentage over 2012, maar hoger dan de jaren daarvoor. Dit hoge percentage verzoeken tot verwijdering in 2013 is te verklaren door het lage aantal uitingen dat is toegevoegd aan een lopend aangiftedossier. Voor deze uitingen wordt doorgaans geen verzoek tot verwijdering gestuurd. In 2013 zijn 14 strafbare uitingen toegevoegd aan een lopend aangiftedossier, tegenover bijvoorbeeld 97 in 2011.

Van de verzoeken tot verwijdering is 87% opgevolgd. Dat betekent dat het MDI in totaal 77% van de gemelde strafbare uitingen van het internet heeft laten verwijderen. Dat percentage is veel hoger dan voorgaande jaren (67% in 2012 en 55% in 2011).

Een verzoek tot verwijdering wordt bijna altijd verstuurd naar de eigenaar of beheerder van de website (zie hoofdstuk 5 tabel 3). De provider zelf wordt vrijwel nooit benaderd enerzijds omdat deze veel minder bemoeienis heeft met de inhoud van een website, anderzijds omdat wij van mening zijn dat de eigenaar of auteur van mogelijk discriminerend materiaal de eerste verantwoordelijke is. Bovendien heeft de ervaring geleerd dat als een website bij een provider offline wordt gehaald, die zeer snel bij een nieuwe provider weer online staat.

2.3 Aangiftebeleid

Er wordt overwogen om aangifte te doen indien degene die verantwoordelijk is voor het plaatsen en/of het openbaren van een discriminerende uiting niet wil meewerken aan het verzoek tot verwijdering. Het MDI streeft ernaar altijd een verzoek tot verwijdering te sturen, echter bij sommige extreme uitingen, recidivisme of in andere gevallen, doet het MDI soms aangifte zonder eerst een verzoek tot verwijdering te hebben gestuurd.

Een spoedige afhandeling van aangiften en vervolging is van groot belang voor het werk van het MDI. Weliswaar is het MDI in eerste instantie gericht op het doen van verzoeken tot verwijdering, maar als deze procedure niet effectief blijkt is een adequate strafrechtelijke aanpak de enige manier om tegen strafbare uitingen op te treden. Het MDI voelt zich hierin gesteund door de aanwijzing discriminatie (2007A010), waarin staat dat in discriminatiezaken op voorhand wordt aangenomen dat opportuniteit aanwezig is.

Een succesvolle afhandeling van aangiften is dus noodzakelijk als “stok achter de deur” voor het werk van het MDI. Daarnaast helpt jurisprudentie het MDI om uitingen beter te beoordelen. De belangrijkste reden voor een goede strafrechtelijke aanpak van discriminerende uitingen is om te laten zien dat niet alles mag op het internet: ook op het internet kent de vrijheid van meningsuiting grenzen.

Het nadeel van een aangifte is dat er vaak jaren verstrijken tussen het moment van aangifte en een eventuele veroordeling. Juist voor discriminerende uitingen op het internet is het van belang dat een aangifte zo snel mogelijk wordt opgepakt. Discriminerende uitingen op het internet blijven immers staan, in tegenstelling tot de meeste uitingen die buiten het internet worden gedaan. Dit heeft tot gevolg dat mensen keer op keer kunnen worden beledigd door dezelfde uiting. Zeker nu met behulp van zoekmachines met gemak (en vaak onbedoeld) ‘oude’ uitingen kunnen worden opgeroepen, is het zaak dat aangiftes snel worden opgepakt.

2.4 Aangiften gedaan in 2013

In 2013 deed het MDI twee keer aangifte van overtreding van art. 137c t/m 137g van het Wetboek van Strafrecht. Dit is laag gezien voorgaande jaren (18 aangiftes in 2012 en 14 in 2011). Hieronder worden de twee zaken kort besproken.

1. Elsevier

Eind januari 2013 heeft het MDI aangifte gedaan tegen enkele uitingen op de website van Elsevier. Het ging om reacties van gebruikers, die echter niet door Elsevier werden verwijderd. Hieronder staan enkele voorbeelden van reacties:

" Er zijn al teveel moslims in England, de britten durven nu al niks meer, ze moeten alle moslims eruit gooien. Heel veel mensen staan achter Israel denk daar maar aan, en zijn stront ziek van die geweldadige moslims die de wereld verzieken en een schande voor god zijn".

" Weer zo iemand die makkelijk praten heeft. Hamas zal nooit stoppen met geweld en dat komt niet omdat het Hamas is maar omdat het Moslims zijn, net als Iran en noem maar op".

2. Twitter

Zoals eerder al gesteld heeft het MDI ook in 2013 veel meldingen gekregen over discriminerende uitingen op Twitter. In juli 2013 is er aangifte gedaan tegen de gebruiker @hitler_nazi. Deze postte onder meer onderstaande berichten op Twitter:

“joden zijn gierig dus wij ook wij gaan gierig doen met gas en late ze lekker lang leide”

“ik ben hitler jij bent jood ik geef gas en jij bent dood xxx adolfje weerwolfje”

“we moeten de joden uit roeien”

2.5 Afhandeling aangiften in 2013

Begin 2013 waren er zeventien aangiften in behandeling bij het Openbaar Ministerie uit eerdere jaren. De oudste aangifte dateert uit 2010. Aan het einde van 2013 waren er in totaal 11 aangiftes in behandeling.

2.5.1. Rechtszaken

In de loop van 2013 zijn drie aangiften van het MDI voor de rechter geweest. In januari 2013 heeft het Openbaar Ministerie (OM) op een zogeheten TOM-zitting de beheerder van bodynet.nl een transactievoorstel van 250,- aangeboden, aangezien hij discriminerende uitingen niet had verwijderd van zijn website. Deze transactie is door verdachte niet betaald, waarna een PR-zitting volgde en hij is veroordeeld tot het betalen van een geldboete van hetzelfde bedrag.

In januari van 2013 stond dhr. De Kreek wederom voor de rechter inzake meerdere antisemitische uitingen op meerdere websites. De rechtbank heeft dhr. De Kreek ontoerekeningsvatbaar verklaard en ontslagen van alle rechtsvervolging. Het OM heeft tegen deze beslissing hoger beroep ingesteld. Wij wachten op verder nieuws hierover.

Eind 2013 is er een zitting geweest inzake de rechtszaak tegen Stichting Visie. De twee verdachten zijn in deze zaak allebei veroordeeld tot een geldboete van 1000,- vanwege het plaatsen van antisemitische teksten op hun website.

In totaal zijn er in de loop van 2013 om verschillende redenen vijf aangiftes van het MDI geseponneerd.

3. Overige activiteiten MDI

3.1 Counterspeech

Counterspeech of online weerspreken is het tegengaan van online discriminatie, racisme en vooroordelen door verschillende methoden:

- het tegengaan van ‘slechte speech’ met ‘goede speech’
- online debatteren op blogs, groepen, webfora en sociale media
- het verminderen van online vooroordelen
- deconstructie van haat en discriminatie door het ontmaskeren hiervan, voornamelijk door het gebruik van feiten en cijfers maar ook door het doen van positieve campagnes.

Het afgelopen jaar hebben wij het project ‘counterspeech’ opgestart. In de eerste fase, die zal duren tot eind 2014 zal worden gefocust op de meest voorkomende vorm van discriminatie op Internet, namelijk Antisemitisme en Holocaust ontkenning. Hierna zal worden gekeken of ook de andere vormen van discriminatie op deze wijze zullen worden aangepakt. Het online weerspreken is voor ons nieuwe manier om online haat tegen te gaan en te verminderen, gebruik makend van feiten en cijfers maar ook van direct argumenteren. Dit nieuwe project heeft al een aantal mooie resultaten opgeleverd. Momenteel zijn er iets meer dan 70 gevallen van antisemitisme en Holocaust ontkenning aangepakt. Het project is mede mogelijk gemaakt door een subsidie van het MAROR-Fonds.

3.2 Samenwerking en overige activiteiten

Art.1

In 2006 was het MDI lid van de Landelijke Vereniging van Antidiscriminatiebureaus en Meldpunten (LVADB). De LVADB ging op in een nieuwe vereniging, Art.1, welke ondertussen alweer is vervangen door twee nieuwe branche-verenigingen van Anti-Discriminatie Voorzieningen (ADV's), het LBA en het SAN.

Het MDI heeft regelmatig overleg met de ADV's aangesloten bij het LBA en het SAN en stuurt melders die melding maken van discriminatie in de fysieke wereld (niet op internet) door naar de ADV's. De ADV's sturen op hun beurt meldingen van discriminatie op het internet door naar het MDI.

Overleg OM, Politie en MDI

Het MDI heeft ongeveer vier keer per jaar overleg met het Landelijk Expertise Centrum Discriminatie van het Openbaar Ministerie (LECD), het Landelijke Expertise Centrum Diversiteit van de politie en de politie Amsterdam-Amstelland. Dit overleg heeft ten doel:

- De lopende aangiften van het MDI te bespreken
- De afhandeling van aangiften bespoedigen
- Afspraken maken over de manier waarop de strafrechtelijke aanpak van discriminatie op Internet kan worden verbeterd
- De politie en het OM een beeld te geven van wat er ‘speelt’ op het internet.

International Network Against Cyber Hate (INACH)

Het MDI / Magenta is lid en mede-oprichter van INACH (www.inach.net), een internationaal netwerk met 23 leden verspreid over Europa, de Verenigde Staten en Canada. INACH legt zich toe op het bestrijden van discriminatie op het internet door middel van educatie, het verwijderen van uitingen en legal action. In de praktijk is dit netwerk ook bijzonder nuttig om informatie uit te wisselen en van elkaars ervaring en deskundigheid te profiteren. In 2013 was het MDI aanwezig op de members meeting in Amsterdam en tevens bij de jaarlijkse conferentie, die dat jaar in Zweden plaatsvond.

Meldknop

Het MDI is sinds 2011 partner van de Meldknop (www.meldknop.nl). Het MDI heeft nauw samengewerkt met andere organisaties om de online Meldknop (www.meldknop.nl) te realiseren. De Meldknop is een initiatief van Digibewust en is tot stand gekomen met medewerking van het Meldpunt Kinderporno, Pestweb, De Kindertelefoon, de Politie en het Meldpunt Discriminatie Internet. De Meldknop is een online Meldknop voor jongeren die iets vervelends hebben meegemaakt op het internet. Denk hierbij aan gepest worden, discriminatie, hacken, stalken, webcammisbruik etc. Op de website van de Meldknop kunnen jongeren in contact komen met de verschillende organisaties om te praten over hun problemen of om een melding te doen. De lancering van de Meldknop vond plaats op 7 februari 2012 door dhr. Opstelten. De Meldknop wordt vanaf de lancering ook standaard meegeleverd met de laatste (Nederlandstalige) versie van Internet Explorer.

Workshops

In 2013 heeft het MDI onder andere een workshop gegeven op een scholengemeenschap.

4. Discriminatiegronden

4.1 Inleiding

Het MDI registreert uitingen van discriminatie op internet, onder meer op discriminatiegrond, om inzicht te krijgen in de maatschappelijke ontwikkelingen in deze. Het MDI gaat daarbij uit van de in het Wetboek van Strafrecht genoemde discriminatiegronden¹, te weten: ras, godsdienst of levensovertuiging, hetero- of homoseksuele gerichtheid, geslacht en lichamelijke, psychische of verstandelijke handicap.

In onderstaande tabellen wordt het totale aantal bij het MDI gemelde uitingen per discriminatiegrond weergegeven en het aantal uitingen daarvan dat door het MDI als strafbaar is beoordeeld. Ook het aantal uitingen dat als tendentius is beoordeeld, is in de laatste tabel meegenomen.

¹ Art. 137c t/m 137g van het Wetboek van Strafrecht

Tabel 2. Uitingen per discriminatiegrond

Meest voorkomende categorieën	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Antisemitisme	296	399	414	252	285	250
Discriminatie van Moslims	346	182	276	319	196	222
Discriminatie van Marokkanen	259	109	210	141	132	111
Discriminatie op grond van overige afkomst	225	135	202	520	151	97
'Anti-zwart racisme' of Afrofobie	215	121	164	182	99	193
Discriminatie van homoseksuelen	87	132	61	88	62	55
Discriminatie van Turken	104	52	22	44	27	18

Discriminatie op grond van ras	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Discriminatie van Roma en Sinti	16	2	30	10	15	15
Discriminatie van Aziaten	4	18	2	5	15	25
Discriminatie van autochtone Nederlanders	44	24	26	40	33	44
'Anti-zwart racisme' of Afrofobie	215	121	164	182	99	209
Discriminatie van Marokkanen	259	109	210	141	132	111
Discriminatie van Turken	104	52	22	44	27	18
Overige afkomst	225	135	202	520	151	97

Antisemitisme	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Antisemitisme	371	296	399	414	252	285	250
Waarvan holocaust-ontkenning	33	48	53	82	56	100	77

Discriminatie op grond van religie/levensovertuiging	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Islam	365	346	182	276	319	196	222
Andere religie of levensovertuiging	24	49	35	28	17	18	5

Discriminatie op andere gronden	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Geslacht	21	14	8	10	17	12	20

Discriminatie op andere gronden	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Handicap	5	5	7	12	7	5	5
Seksuele gerichtheid	79	87	132	61	88	62	53
Leeftijd	6	2	2	7	1	12	2

Tabel 3. Strafbare uitingen in 2013 per discriminatiegrond

Antisemitisme	totaal	strafbaar
Antisemitisme	250	175
Waarvan holocaust-ontkenning	74	61

Discriminatie op grond van religie/levensovertuiging	totaal	Strafbaar
Islam	222	154
Andere religie of levensovertuiging	5	0

Discriminatie op grond van ras	totaal	strafbaar
Discriminatie van Roma en Sinti	15	11
Discriminatie van Aziaten	25	8
Discriminatie van autochtone Nederlanders	44	6
'Anti-zwart racisme' of Afrofobie	209	118
Discriminatie van Marokkanen	111	70
Discriminatie van Turken	18	7

4.2 Antisemitisme

“kut joden altijd janken met hun holocash\$\$\$ dit dat en ondertussen land stelen en mensen uitmoorden joden zijn de oorzaak van beide wereld oorlogen en de derde zal ook hun schuld zijn..”

(Deze uiting is naar aanleiding van ons verzoek van de website verwijderd)

Ook in 2013 is het aantal uitingen van antisemitisme dat bij het MDI is gemeld erg hoog. 250 uitingen van antisemitisme werden gemeld, waarvan er 175 door het MDI als strafbaar zijn beoordeeld. Van de gemelde uitingen hadden 74 uitingen mede betrekking op het ontkennen van de Holocaust. Het MDI heeft over 118 uitingen een verzoek tot verwijdering gestuurd.

Discriminatie op andere gronden	totaal	Strafbaar
Geslacht	20	3
Handicap	5	2
Seksuele gerichtheid	53	35
Leeftijd	2	0

Inzake de uitingen waar geen verzoeken tot verwijdering voor zijn verstuurd, zijn er 23 uitingen bijgevoegd in een lopend aangiftedossier, zie bijvoorbeeld onder andere paragraaf 2.4.1. Van de 118 uitingen waarvoor een verzoek tot verwijdering is verstuurd, zijn 108 uitingen verwijderd. Van de overige niet verwijderde uitingen is aangifte gedaan.

Een aantal meldingen betrof uitingen op de site radioislam.org. Tegen deze site is al eerder aangifte gedaan. Deze site wordt gehost in de Verenigde Staten. Via onze Amerikaanse collega's in het INACH netwerk proberen wij nu actie te laten ondernemen.

Sinds de oprichting van het MDI is antisemitisme op het internet onverminderd hevig aanwezig. Met name uit extreemrechtse hoek, van oudsher goed vertegenwoordigd op het internet, zijn sterk antisemitische geluiden en Holocaustontkenning te horen. Maar evenals afgelopen jaren is de meerderheid van de strafbaar antisemitische uitingen en Holocaustontkenning te vinden op (mainstream) webforums, grote interactieve websites en de sites van o.a. De Kreek en Aart van Wijngaarden, die zich exclusief ten doel hebben gesteld om de Holocaust te ontkennen en antisemitisme te bedrijven.

Ook leidt bijvoorbeeld kritiek op het beleid van Israel en oproepen tot BDS (Boycott, Divestment & Sanction) tegen Israel vaak tot antisemitisme.

Als zovele jaren tevoren moeten wij concluderen dat het bizar hoge gehalte antisemitisme op Internet in geen verhouding staat tot het formaat van de kleine Joodse bevolkingsgroep in Nederland. Antisemitisme en Holocaustontkenning zijn in die zin, en vooral in het licht van het Europese Holocaust-verleden, het meest zorgwekkend van alle categorieën van discriminatie op Internet –en daarbuiten.

4.3 Haat tegen moslims

In 2013 zijn bij het MDI 222 uitingen van haat tegen moslims gemeld, waarvan er 154 als strafbaar zijn beoordeeld. Over 150 uitingen heeft het MDI een verzoek tot verwijdering gestuurd aan het beheer of de eigenaar van de site, waarvan uiteindelijk 123 uitingen zijn verwijderd.

'De tijd van conversatie, dialoog en debat is voorbij. De tijd van actie tegen het moslimongedierte is aangebroken.'

(uiting is op verzoek van het MDI verwijderd.)

Moslims krijgen als groep de afgelopen jaren veel aandacht in het publieke debat. Sinds de aanslagen van 11 september 2001, de moord op Theo van Gogh en de opkomst van rechtspopulistische geluiden in de politiek is de toon van het publieke debat verscherpt. Dit is ook merkbaar op het internet. Waar het publieke debat over moslims op straat, op televisie en in kranten al heftig wordt gevoerd, is de drempel tot het doen van beledigende uitingen op het internet laag en worden moslims dan ook vaak op zeer grove manier beledigd.

4.4 Discriminatie van mensen met een donkere huidskleur

In 2013 kreeg het MDI melding van 193 uitingen van discriminatie van mensen met een donkere huidskleur. Van deze uitingen werden er 103 als strafbaar beoordeeld. Dit is veel

hoger dan in 2012 (99 uitingen, waarvan 43 strafbaar). Zoals eerder al is gesteld is deze stijging te verklaren door het hevige debat dat dit jaar over de kwestie Zwarte Piet is gevoerd. Vooral op Facebook leidde dit tot vele discriminerende uitingen. Er is voor 100 uitingen een verzoek tot verwijdering verstuurd, daarvan zijn er 94 uitingen verwijderd.

" Ze hebben hier gewoon niks te zoeken net als al dat andere buitenlandse tuig. Want wat doen ze hier ons werk affatten en onze huizen en ons landje inpikken. Dat jullie dat niet doorhebben een multiculturalisamenleving is niks en zou ook niks worden! En dan ben ik mar aan het discrimineren maar gooi ze er allemaal maar uit en sluit de grenzen maar moet je dan eens zien hoeveel geld dat scheelt en met dat geld kan de regering mooi weer een deel van de staatsschuld aflossen en komt er voor de Nederlander weer heel wat werk en huizen los. Want ze bezuinigen nu op de verkeerde dingen dat ze dat niet inzien in Den Haag! En zo denk ik erover." (uiting is na verzoek verwijderd.)

4.5 Discriminatie van autochtone Nederlanders

In totaal zijn in 2013 44 uitingen gemeld die waren gericht tegen autochtone Nederlanders, waarvan er zes als strafbaar zijn beoordeeld. Dit is qua meldingen iets hoger dan vorig jaar, maar qua strafbare uitingen juist lager. (33 gemelde uitingen, waarvan 10 strafbaar)

" Vermoeiend volkje die kaaskoppen. Denken dat ze altijd en overal verstand van hebben, maar weten nog minder dan stront. Hoe dom kan je zijn."

(uiting na verzoek verwijderd.)

Het MDI behandelt elke melding gelijk en met de grootste zorgvuldigheid. Ook autochtone Nederlanders zouden de weg naar het MDI moeten kunnen vinden. De communicatie strategie die het MDI in 2009 ontwikkelde, sluit bij deze wens aan. Het MDI heeft voor vijf uitingen een verzoek tot verwijdering gestuurd, waarvan er drie zijn verwijderd.

4.6 Discriminatie op grond van seksuele gerichtheid

Het MDI registreerde in 2013 53 uitingen gericht tegen homo's en lesbiennes, waarvan er 35 als strafbaar werden beoordeeld. Het aantal gemelde uitingen is daarmee weer iets gedaald ten opzichte van vorig jaar, terwijl het aantal strafbare uitingen is gestegen (60 uitingen, waarvan 26 strafbaar).

"Homo is inderdaad een ziekte die alom geaccepteerd lijkt te worden in steeds meer landen in de wereld en ik denk dat we met de nieuwe 'gematigd islamitische' koers van de koning hetzelfde kunnen verwachten. Deze wereld is op hol geslagen. Niemand die wakker ligt van de straf die Allah legt op deze ernstige misdrijf die tegen de natuur van de mens ingaat. Waarom homo's accepteren, als er amper moslims worden geaccepteerd in deze wereld? Er is zelfs een partij hier in Nederland die ons geloof totaal ten schande maakt en dat moet ik als moslim wakker liggen van de uitspraken van Kezman? Nooit!! Ik hoop dat er snel een einde zal komen aan de haat jegens moslim, anders mag er van mij part ook een anti-homo en anti-katholieke partij komen. Daarnaast zullen vandaag de homo's geaccepteerd worden en zullen het morgen de pedo's zijn. Waar gaat het heen in deze wereld, waarin ziektes glashard worden geaccepteerd en niet worden bestreden?!!!"

(uiting is na verzoek verwijderd)

Net als in 2012 werd de meerderheid van de uitingen van discriminatie van homo's over 2013 aangetroffen op websites gericht op de Marokkaanse gemeenschap, zoals Marokko.nl. Ook op Twitter waren in 2012 enkele discriminerende uitingen jegens homoseksuelen te vinden. Overigens werden de uitingen op marokko.nl altijd na verzoek verwijderd. Het MDI heeft voor 35 uitingen een verzoek tot verwijdering gestuurd, waarvan er 33 zijn verwijderd.

4.7 Discriminatie van Marokkanen

In 2013 ontving het MDI melding van 111 uitingen inzake discriminatie van Marokkanen, waarvan er 70 als strafbaar werden beoordeeld. Dit is qua meldingen iets lager dan in 2012, terwijl ook hier het aantal strafbare uitingen is gestegen (132 gemelde uitingen, waarvan 53 strafbaar). Voor 68 uitingen werd een verzoek tot verwijdering gestuurd, daarvan werden er 53 uitingen verwijderd.

"Kut marokkanen Eruit! verlaat Nederland jullie zijn een pest!"
(Deze uiting is na verzoek verwijderd.)

4.8 Discriminatie van Turken

Het MDI ontving melding van 18 uitingen van discriminatie van Turken. Hiervan werden er zeven als strafbaar beoordeeld. Dit aantal ligt wat lager dan het aantal van vorig jaar (27 uitingen, waarvan 21 strafbaar in 2012). Voor drie uitingen is een verzoek tot verwijdering gestuurd, daarvan is er een verwijderd.

" Het is je niet kwalijk te nemen dat jij als Turk de hele boel probeert te bagatelliseren. Maar jouw soort spoort eenvoudigweg niet. Daar kun je overigens niets aan doen. Het zit immers in je genen. Toch wensen we hier van pro-islamitisch gezever verschoond te blijven. Het voegt niets waardevols toe aan de samenleving. Integendeel. "

(Uiting is na verzoek verwijderd)

4.9 Discriminatie op basis van overige geloofsovertuiging of religie

In 2013 ontving het MDI 5 uitingen die betrekking hadden op groepen mensen die een andere religie of levensovertuiging aanhangen dan de islam. Dit aantal is lager dan de afgelopen jaren. Van deze 5 uitingen achtte het MDI geen enkele uiting strafbaar.

"Kun je wel fijn denigrerend uit de hoek komen, maar Descartes is bepaald niet nodig om te zien wat voor smerige misdadigerskliek de RK kerk vandaag de dag -en al heel lang- is. Heb ik zelf persoonlijk mogen ondervinden en daarnaast zijn er talloze getuigenverklaringen van mensen die soortgelijk "vroom" gedrag hebben mogen meemaken. Daar hoeft echt geen filosofie aan te pas te komen."

4.10 Discriminatie op grond van ‘overige afkomst’

Het MDI heeft in haar registratieprogramma de categorie ‘overige afkomst’. In deze categorie worden uitingen van discriminatie die betrekking hebben op algemene termen als buitenlander, immigrant, allochtoon geregistreerd. Ook discriminatie op basis van een nationaliteit die niet in een van de andere categorieën is opgenomen wordt hierin geregistreerd.

Het aantal gemelde uitingen over 2013 in deze categorie is 97. Daarvan achtte het MDI er 37 strafbaar. Dit is een daling gezien de cijfers over 2012 (151 uitingen, waarvan 42 strafbaar). Voor 36 uitingen is een verzoek tot verwijdering gestuurd, waarvan er 33 zijn verwijderd.

“Elke keer hetzelfde met die Polen, alleen maar drinken,drinken,drinken. Gewoon weg ermee,lekker naar hun eigen land en daar de boel onveilig maken.Want je zal ze maar tegen komen op de weg .En ze blijven aan de gang!!!!”

(uiting is op verzoek van het MDI verwijderd)

4.11 Discriminatie op andere gronden

In deze paragraaf worden discriminerende uitingen besproken, die betrekking hebben op andere (en kleinere) categorieën en gronden dan die in eerdere paragrafen zijn behandeld.

Tegen Roma en/of Sinti zijn 15 meldingen geregistreerd, waarvan er 11 als strafbaar zijn beoordeeld. Daarmee is het aantal ongeveer gelijk gebleven ten opzichte van 2012 (15 gemelde uitingen, waarvan 13 strafbaar).

Voor tien uitingen is een verzoek tot verwijdering gestuurd, waarvan er uiteindelijk acht zijn gehonoreerd.

Over Aziaten zijn in 2013 25 uitingen bij het MDI geregistreerd, waarvan er 8 als strafbaar zijn beoordeeld. Voor deze acht uitingen is een verzoek tot verwijdering gestuurd, waarna uiteindelijk zeven uitingen zijn verwijderd.

Met betrekking tot de discriminatiegrond ‘handicap’, die pas sinds een paar jaar is toegevoegd aan de anti-discriminatieartikelen van het Wetboek van Strafrecht, ontving het MDI meldingen van vijf uitingen, waarvan er twee als strafbaar werden beoordeeld. Beide uitingen zijn na een verzoek tot verwijdering verwijderd.

Over discriminatie op grond van geslacht registreerde het MDI in 2013 20 uitingen, waarvan er drie als strafbaar werden beoordeeld. Na verzoek tot verwijdering zijn uiteindelijk twee van de drie uitingen verwijderd.

De discriminatiegrond ‘geslacht’ is in het basisartikel omtrent discriminatie uit het Wetboek van Strafrecht, artikel 137c WvS, niet opgenomen. Dit komt omdat de anti-discriminatiebepalingen in de eerste plaats in het leven zijn geroepen ter bescherming van minderheidsgroeperingen. Mannen en vrouwen zijn dit uiteraard niet en worden derhalve niet beschermd door het basisartikel 137c WvS. De grond ‘geslacht’ komt wel terug in artikel 137d WvS, het artikel inzake aanzetten tot haat of discriminatie, waarvan in 3 gevallen sprake was. De term geslacht heeft ook betrekking op transgenders.

4.12 Uitingen per medium/locatie

Tabel 4: Uitingen per medium/locatie

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Websites	877	1086	812	1117	1132	769	745
Web- en discussieforums	383	225	364	242	308	119	103
Weblogs	165	94	79	112	83	53	41
Video	88	60	94	55	64	18	14
Email & spam	48	24	16	29	13	23	13
MP3's of andere geluidsfiles (via Napster, Kazaa of ander P2P netwerk of webpagina)	5	-	1	-	-	-	-
Overige (Usenet nieuwsgroepen, chatboxen, Internet Relay Chat)	14	8	11	9	1	22	8

Het MDI neemt meldingen in behandeling over discriminatie op het Nederlandse deel van internet. Het internet omvat meer dan alleen het World Wide Web. Het internet behelst ook digitale communicatievormen als email, P2P (bijvoorbeeld Limewire of Soulseek), chat, nieuwsgroepen, online gaming en Second Life. Zoals uit bovenstaande tabel blijkt, betreft het overgrote deel van de meldingen bij het MDI websites en een kleiner deel discussiefora en weblogs.

Het MDI toetst ook of de gemelde uitingen openbaar zijn en onderneemt in beginsel slechts stappen als de uitingen inderdaad openbaar online staan. In het openbaar houdt in dat de uiting door het publiek waargenomen kan worden. Vrijwel alle websites, webfora, weblogs en dergelijke zijn openbaar. Men hoeft immers slechts de URL in te typen en de pagina's verschijnen op het beeldscherm. Bij hoge uitzondering is een website beveiligd met een password dat slechts in beperkte kring bekend is.

Bij veel webfora en weblogs kunnen slechts geregistreerde leden berichten plaatsen. Hieruit zou afgeleid kunnen worden dat dergelijke weblogs en webfora niet openbaar zijn. Dit is niet het geval. Berichten zijn ook voor niet-geregistreerde leden te lezen. Daarnaast is het lidmaatschap doorgaans een volledig geautomatiseerd proces waarbij iedereen lid kan worden, zonder daarvoor toestemming van het beheer van een forum te hoeven vragen.

5. Overige resultaten in cijfers

Tabel 5. Meldingen en uitingen

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Aantal meldingen	1049	1226	1238	1174	1039	925	809
Aantal uitingen	1581	1501	1377	1572	1624	1035	924

Tabel 6. Beoordeling van de uitingen

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Strafbare uitingen ex 137 c t/m g Sr.	1078	899	574	684	651	449	489
Geen exacte locatie ontvangen,	70	28	23	13	12	21	23

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
niet toetsbaar							
Geen exacte uiting ontvangen, niet toetsbaar	41	36	46	44	18	37	36
Niet (meer) aanwezig op internet, niet toetsbaar	103	101	130	169	132	75	50
Tendentieus	28	0	76	71	117	24	18
Niet strafbaar	231	437	528	582	661	343	308
Kinderporno of anders n.v.t.	0	0	0	9	3	0	0
Totaal	1581	1581	1377	1572	1624	1035	924

Tabel 7. Afhandeling door MDI

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Geen verzoek: stappen door derden	0	0	0	4	0	6	9
Geen verzoek: melder onderneemt zelf stappen	0	0	2	2	0	0	0
Geen verzoek: doorverwezen naar MDI buitenland	2	2	2	13	5	10	9
Geen verzoek: e-mail (spam)	2	2	2	4	2	0	0
Geen verzoek: locatie in buitenland	15	49	36	33	19	14	18
Geen verzoek: reeds verwijderd	8	10	9	1	12	12	2
Verzoek: aan buitenlandse provider	2	10	0	10	6	30	0
Verzoek: aan Nederlandse provider	5	1	0	8	0	1	2
Verzoek: rechtstreeks aan plaatser of eigenaar	825	770	486	588	510	356	433
Bijgevoegd in bestaand aangifte dossier	130	91	25	21	97	18	14
Geen verzoek, uitingen bijzonder extreem, direct aangifte gedaan	89	38	11	0	0	2	2
Bestemd voor aangifte	0	0	1	0	0	0	0
Totaal	1078	899	574	684	651	449	489

Tabel 8. Resultaat verzoek tot verwijdering

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Strafbare uitingen							
Verwijderd na verzoek tot verwijdering	748	708	407	520	363	303	377
Niet verwijderd na verzoek tot	84	66	65	86	153	84	39

Strafbare uitingen	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
verwijdering							
NVT (geen verzoek gestuurd, zie paragraaf 2.2)	246	125	102	78	135	62	73
Totaal	1078	899	574	684	651	449	489

Tabel 9. Meldingen per categorie melder

Aantal meldingen	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Individueen, bedrijven en organisaties	957	1173	1164	1112	1001	863	740
Meldpunt of ADB	43	23	37	34	25	42	51
Andere belangenbehartigers	44	28	35	28	12	20	18
Totaal	1049	1224	1236	1174	1039	925	809

Tabel 10. Meldingen per bestemming

Aantal meldingen	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Bestemd voor het MDI (mogelijke discriminatie op het internet)	792	916	960	863	831	719	658
Discriminatie in fysieke wereld (doorgestuurd naar relevante instelling)	197	244	252	272	171	154	112
Kinderporno	2	6	6	3	3	0	2
Overig (spam, hacking, etc.)	58	58	20	36	34	52	37
Totaal	1049	1224	1238	1174	1039	925	809